

UPOKOJENEC

GLASILO BANOVINSKEGA DRUŠTVA DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO

Št. 6.

Ljubljana, dne 24. junija 1938.

Leto III.

Uredništvo in uprava: Wolfova ulica št. 10. Izhaja enkrat mesečno.

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru „Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani“, ki je bil dne 22. maja 1938. v frančiškanski dvorani v Ljubljani.

Društveni predsednik dr. Ivan Vrtačnik je ob 9. uri dopoldne pričel redni občni zbor z ugotovitvijo, da je bil občni zbor pravilno sklican in da je po preteku pol ure sklepčen ob vsakem številu navzočih oseb.

Najprej je predlagal, da se občni zbor spomni našega mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. in da mu pošlje naslednjo brzojavko: „Na občnem zboru banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani zbrani upokojenci se klanjajo najvdaneje Vašemu Veličanstvu s prošnjo, da blagovolite sprejeti njihove izjave neomajne zvestobe do Vašega Veličanstva in do kraljevskega doma.“ Predlog, ki so ga udeleženci stojé poslušali, je bil z velikim odobravanjem soglasno sprejet.

Nato je imenoval predsednik za zapisnikarja g. kapetana Ivana Finka, za overovatelja zapisnika pa gg. Luko Kunstlja in Antona Zorka.

Pozdravil je vse navzoče, ki so se udeležili občnega zbora v tako obilnem številu in s tem pokazali svoje zanimanje za delovanje društva, predvsem pa je pozdravil odposlanca bratskega zagrebškega društva, poslovodečega podpredsednika g. podpolkovnika Zvonka Jambreca. Zagrebško društvo vodi že nekaj let posle vseh banovinskih društev upokojencev in pod njegovim vodstvom so ta društva dosegla že nekaj lepih uspehov. Za to smotreno vodstvo moramo biti hvaležni vodečemu zagrebškemu društvu, posebno pa navzočemu agilnemu podpredsedniku, ki naj sporoči naša čustva svojemu društvu. Pozdravil je tudi še posebej gg. gimnazijskega direktorja Košnika iz

Kranja, šolskega upravitelja Purkharta iz Maribora in g. Voduška iz Orehove vasi pri Mariboru.

Predsednik je omenil, kaj je društvo v zadnjem času doseglo in kakšne naloge nas še čakajo. Ker je generalna direkcija državnih železnic dovolila neomejeno število polovičnih voženj do 20 km, se bomo potegovali zato, da dosežemo za te vožnje višjo relacijo do 50 km. Izrekel je priznanje uredništvu „Upokojenca“, ki obvešča naše članstvo o vseh perečih zadevah. Trudili smo se, da se rešimo kuluka, ki še vedno teži aktivno in upokojeno državno uradništvo in se je zahvalil tovarišu dr. Vidicu, ki je kot član banskega sveta

predložil v banskem svetu resolucijo za odpravo kuluka, ki je bila soglasno sprejeta. Trudili smo se, da se povišajo pokojnine do višine pred septembrom l. 1935., toda dobili smo le obljube, ki se doslej še niso izpolnile. Ustanovili smo posmrtni sklad, ki so si ga društveni člani želeli in ki šteje že lepo število članov. Končno se je predsednik spominjal še umrlih članov, katerih spomin je počastil občni zbor stojé in jim zaklical trikrat „slava“.

Ker je bilo tajnikovo poročilo o društvenem delovanju v pretekli upravni dobi natisnjeno v majski številki „Upokojenca“, je občni zbor na predsednikovo vprašanje, ali naj se omenjeno poročilo čita ali ne, soglasno sklenil, da poročila ni treba čitati.

Nato je podal blagajnik svoje letno poročilo o računskem zaključku, ki se glasi:

Dohodki:

1. Prenos imovine iz leta 1936	43.257.75	Din
2. vpisnina	2.787.—	„
3. članarina	90.183.75	„
4. izkupiček za prijave	8.939.50	„
5. obresti od naloženega denarja	1.982.16	„
6. razni drugi dohodki (tiskovine, pom. plač. zneski)	1.493.66	„
	skupaj	148.643.82 Din

Izdatki:

1. Stroški „Upokojenca“	30.685.—	Din
2. honorarji in nagrade	14.910.—	„
3. potni stroški	2.926.—	„
4. podpore revnim članom	1.321.—	„
5. najemnina, kurjava, razsvetljava in snaženje pisarne	7.026.—	„
6. tiskovine, papir, strojepisna dela in druge pisar. potrebščine	6.298.—	„
7. poštnine, brzojavi in kolki	3.081.25	„
8. manipulacijski stroški Poštne hranilnice	1.699.35	„
9. provizije poverjenikom	4.864.75	„
10. pomotoma vplačani zneski	1.383.—	„
11. razni drugi izdatki	615.50	„
12. ob koncu leta 1937. ostala imovina	73.833.97	„
	skupaj	148.643.82 Din

Imovina se razdeli sledeče:

1. V Poštni hranilnici naloženih	41.561.50	Din
2. V Kmetiski posojilnici naloženih	16.311.78	„
3. Pri hran. in pos. konzorciju drž. uslužbencev	3.531.43	„
4. Na čekovnem računu Pošt. hranilnice	8.767.85	„
5. V ročni blagajni (vštevši dolg P. 2.509.25).	3.661.41	„
	skupaj	73.833.97 Din

Vrednost društvenega inventarja 8.500.— Din
Stanje društvenega premoženja ob koncu l. 1937. znaša . . Din 82.333.97

Za računsko preglednika je poročal in spektor g. Kovač o pregledu knjigovodstva in računov ter je izjavil, da se vodijo računski posli in knjige vzorno in v popolnem redu, ter je predlagal absolutorij, ki ga je odbor soglasno sprejel.

Nato je prešel občni zbor na volitev novega odbora. Predsedstvo je prevzel društveni podpredsednik g. apelacijski svetnik Antloga. Gospod gimnazijski direktor Košnik je predlagal, da naj ostane predsednik društva dosedanji zaslužni in priljubljeni predsednik dr. Ivan Vrtačnik; predlog je bil z aklamacijo soglasno sprejet.

Dr. Vrtačnik je zopet prevzel predsedstvo in se zahvalil občnemu zboru za izkazano mu zaupanje. Nato je direktor Košnik prečital svoj predlog za izvolitev novega odbora, in sicer:

za odbornike: Antloga Jakob, sodnik apelac. sodišča v p., Abram Ivan, pisarniški ravnatelj, Adlešič Albin, inspektor drž. železnic v p., Arko Franjo, inspektor fin. kontrole v p., Fink Ivan, kapetan v p., Jagodic Anton, pisarniški ravnatelj v p., Modic Karla, poštna uradnica v p., dr. Papež Milan, višji zdrav. svetnik v p., Špende Anton, ravnatelj zemlj. knjige v p., Škerk Štefan, višji stražnik v p., dr. Vidic Fran, vladni svetnik v p., Wester Josip, prosvetni inspektor v p., Zovič Ivan, orož. narednik-vodnik v p., Žgajnar Matej, šol. upravitelj v p.

Za namestnike: Janežič Alojzija, vdova po višj. sodn. oficijalu, Abram Vladimir, višji pisarniški ravnatelj v p., Žerjav Mihael, kapetan v p., Črnigoj Venceslav, svetnik drž. žel. v p., Minkuš Anton., okol. nadzornik varn. straže v p., Poharc Ivan, san. narednik-vodnik v p.

Za pregledovalca računov: Goritschnigg Franc, fin. inspektor v p., Kovač Martin, obl. inspektor fin. kontrole v p.

Gornji odbor je bil soglasno izvoljen.

Tajnik je prečital dopis g. šolskega upravitelja Purkharta iz Maribora, ki se glasi:

„Usojam si vljudno prositi, naj se na občnem zboru blagovolijo razpravljati in o njih sklepati sledeči predlogi:

1) V krajih (centrih) z nad 100 člani naj se ustanovijo podružnice, ki dobijo zastopstvo v centrali;

2) podružnice z nad 1000 člani dobijo društvene podpredsednike; med take podružnice bi spadala v prvi vrsti mariborska podružnica.

3) v slučaju spojitve mariborskega društva z ljubljanskim obdrži podružnica za notranje poslovanje svojo samostojnost, kakor je tamkajšnje društvo že obljubilo, toda treba je, da to v vseh detajlih, tudi glede članarine (etc), odobri tudi občni zbor;

4) Odborove seje, na katerih se bo razpravljalo in sklepalo o „zunanjih“ zadevah (pokojnine, kuluk itd.), naj se vršijo menjaje v Ljubljani, Mariboru ali pa tudi kje drugod. Te bi se sklicale po potrebi.“

Društveni tajnik izjavlja, da se ta predlog gospoda Purkharta krije s predlogi našega društva, ki smo jih lani poslali v Maribor in ki so bili objavljeni v majnikovi številki „Upokojenca“ v letu 1937. Dotični predlog je bil v Mariboru odklonjen. Ko so letos časopisi objavili dnevni red občnega zbora mariborskega društva, se je glasila ena točka: „sklepanje o združitvi z banovinskim društvom upokojencev v Ljubljani“. Na pobudo nekega člana mariborskega društva smo vnovič naslovili dopis na mariborsko društvo dne 28. januarja t. l., v katerem smo modificirali predlog iz prejšnjega leta in ga poslali kot sklep društvenega odbora ljubljanskega društva. Tajnik je nato prečital dotični dopis v celoti, ki se glasi:

„Društvo državnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani predlaga v svrhu organiziranja enotnega in skupnega delovanja organizacij državnih upokojencev v dravski banovini naslednje:

Temeljno načelo podpisanega društva je: za vsako banovino naj posluje na zunaj po eno skupno in enotno banovinsko društvo. To stališče so zavzele vse ostale že obstoječe banovinske organizacije upokojencev. To načelo so si osvojili tudi vsi delegati banovinskih združenj upokojencev v Slavonskem Brodu v oktobru 1933.

Na tem načelnem stališču vztrajajo še danes vsa banovinska društva v državi in to stališče tudi dejansko izvajajo.

Od tega temeljnega načela tudi podpisano društvo ne more odstopiti, ker tvori podlago za enotno, složno in na cilj usmerjeno delo in se to načelo priznava v vseh ostalih banovinskih organizacijah upokojencev.

Zato smatra podpisano društvo, da je v dosego enotne organizacije v naši banovini treba, da se obstoječe društvo jugoslovanskih državnih upokojencev in upokojenk v Mariboru preustroji v avtonomno podružnico podpisanega ljubljanskega društva.

Ta samostojna mariborska podružnica naj bi uživala vso avtonomijo v svojem notranjem poslovanju in v svojih posebnih krajevnih zadevah. Samo ob enotnih nastopih vseh banovinskih društev nasproti centralnim oblastem bi jo s primerno udeležbo (mariborskega društva), zastopalo ljubljansko društvo. Samostojnost mariborske podružnice naj bi bila razvidna že iz njenega imena samega.

Podpisano društvo je v svrhu izvedbe fuzije pripravljeno spremeniti svoja društvena pravila po tehle načelih:

1) Prvi podpredsednik pripada mariborski avtonomni podružnici, ki ima pravico predlagati ga izmed svojih članov. Razen tega se obvezno rezervira določeno število odbornikov v ljubljanskem odboru članom mariborske podružnice.

2) Občni zbori bi se obvezno vršili menjaje eno leto v Ljubljani, naslednje leto pa v Mariboru.

3) Na vse seje ljubljanskega odbora bi se obvezno morali vabiti tudi mariborski odborniki. V deputacije, na ankete in druga meddruštvena zborovanja naj bi se pri-tegnil na zahtevo podružnice ali po potrebi tudi zastopnik mariborske podružnice.

4) Naše društvo zniža članarino na 2 Din mesečno.

5) Od članarine odstopa mariborska podružnica polovico, to je 1 Din od vsakega svojega člana (ice), člani mariborske podružnice pa dobijo za ta prispevek brezplačno mesečnik „Upokojenec“, brezplačne tiskovine „prijava“ in brezplačno ustno ali pismeno posredovanje za vse člane podružnice pri vseh centralnih oblastvih v Ljubljani, ter vse strokovne nasvete in pojasnila, sploh vse udobnosti, ki jih imajo člani ljubljanskega društva.

Avtonomna mariborska podružnica lahko notranje kakor doslej samostojno deluje v svojem področju, ima svoj po-

smrtni sklad, ki ga je že ustanovila, prireja božičnice in druge socijalne prireditve in daje podpore svojim članom, sploh vse, kakor doslej. Obdrži tudi vse svoje premoženje.“ Opomba k točki 4 in 5: po lanskem predlogu je bila mesečna članarina še 3 Din.

Ta predlog ljubljanskega društva je letošnji občni zbor mariborskega društva odklonil.

Gospod Purkhart prečita svoj dodatni predlog, ki se glasi:

1) Če se bo bratsko društvo v Mariboru v principu izreklo za združitev z našim društvom, tedaj mora odbor našega društva sklicati izredni občni zbor v svrhu izpremembe pravil. Število odborniških mest, se mora eventualno zvišati. Od skupnega števila odborniških mest pa pripada primeren odstotek mariborski podružnici.

2) Nato si naj mariborsko društvo na izrednem občnem zboru izvoli odbor za bodočo podružnico in odbornike za centralo. V prid podružnice in v interesu poenostavljanja poslovanja pa bi bilo, če bi izvoljeni odborniki centrale bili obenem tudi odborniki podružnice, podružnični predsednik pa bi avtomatično postal prvi podpredsednik centrale.

3) Nova članarina je 2 din mesečno. Od te bo morala podružnica v smislu dogovora poslati polovico centrali in bodo člani podružnice dobivali društveno glasilo brezplačno. Ta točka je nekoliko izpremenjena vsebina lanskega predloga točka 4 in 5.“

Predsednik je vzel ta dodatni predlog na znanje in je pripomnil: „Mi želimo, da se spojimo z mariborskim društvom samo, da okrepimo našo številčno moč, da bomo mi Slovenci enotno organizirani, kakor so upokojenci v ostalih banovinah. Denarnega dobička pa ne iščemo, kar je dovolj jasno razvidno iz našega nesebičnega predloga, saj bi prispeval Maribor za vsakega člana samo 1 Din, zato bi pa njegovi člani dobivali „Upokojenca“ za stonj in prijave.“

Dodatni predlog g. Purkharta zadeva zlasti v drugi točki predvsem mariborsko društvo in je popolnoma v skladu z našim modificiranim predlogom. Zato stavi sledeči predlog:

a) Občni zbor naroča upravnemu odboru, da zniža članarino mesečno od 3 na 2 din, čim doseže društvo tri tisoč plačujočih članov.

b) Občni zbor vzame na znanje in soglasno odobri pogoje, ki jih je stavil upravni odbor mariborskemu društvu,

objavljene v lanski majski številki „Upokojenca“ in modificirane v dopisu mariborskemu društvu z dne 28. januarja 1938. (ki ga objavljamo v tem poročilu.)

Oba predloga je občni zbor soglasno sprejel.

Gospod Vodusek, železniški upokojenec iz Orehove vasi pri Mariboru, je predlagal, naj bi društvo delalo na to, da se zvišajo draginjske doklade železniškim delavcem, ki znašajo 10 din in da naj bi bili državni nameščenci in upokojenci proti izvršbi zaščiteni ne samo glede svojih službenih prejemkov, ampak tudi glede zasebnega imetja, posebno glede nepremičnin, kakor pri kmetu (Kmetiska zaščita). Predsednik odgovarja, da simpatizira glede prvega predloga in da bo društvo delalo na to, da se zvišajo nezadostne draginjske doklade železniškim delavcem. Drugega predloga pa ne more zagovarjati zaradi njegovega dvoreznega značaja, ker bi bil ž njim ubit kredit državnih nameščencev in upokojencev.

Občni zbor je predsednikovi izjavi soglasno pritrnil.

Pri zadnji točki „Slučajnosti“ je omenil svetnik Testen pritožbo kakih 150 upokojencev, ker se jim je za odmero prispevkov v uradniški pokojninski sklad upošteval 15% povišek na plače, ni se pa upošteval pri odmeri osebne pokojnine. Predsednik je obljubil posredovanje v tej stvari.

Gospod ravnatelj in kapetan v pokoju Dolenc je prosil posredovanja zaradi rubeža draginjskih doklad od 1. januarja pa do konca marca t. l. Predsednik je odgovoril, da se je že interveniralo v tej stvari, zaradi omejitve rubeža se pa mora vsak sam pobrigati pri dotičnem sodišču.

Gospod višji fin. svet. Savnik urgira predloženo spomenico zaradi odtegljajev za uradniški pokojninski fond.

Predsednik odgovori, da se bodo napravili potrebni koraki. Gospod svet. v p. Testen opozarja, da lista odbornikov ne upošteva vseh stanov, n. pr. železničarjev. Odbornik Adlešič, železniški inspek-

tor v p., replicira na to opozorilo in pojasni, da sta v odboru dva železničarja. G. Testen se je s tem odgovorom zadovoljil.

Gospod banski svetnik Mlekuž predlaga, da se prihodnje leto pred občnim zborom objavi v „Upokojencu“ tudi blagajniško poročilo. Predlog je bil soglasno sprejet.

Gospod gimnazijski direktor v p. Maselj želi pojasniti, za katero dobo velja podano blagajniško poročilo, in predlaga, da bi iz blagajniškega poročila naj bilo razvidno, koliko se je vplačalo tekoče članarine v zadnjem letu in koliko se je izterjalo na zaostalih članarinah. Predsednik pojasni, da velja blagajniško poročilo za poslovno leto 1937., ki se vjema s koledarskim letom 1937. tako, da sega poročilo do konca decembra 1937.

Gospod finančni inspektor Goričnik se je izrekel proti predlogu g. direktorja Maselja, ker bi povzročalo tako izkazovanje članarine preveč dela. Nato je g. direktor Maselj umaknil svoj predlog.

Odbornik dr. Vidic želi, da se v bodoče predloži blagajniško poročilo tako, da bo na eni strani razvidno poslovanje in finančni uspeh poslovnega leta, posebej pa izkaz o imovinskem stanju društva. Blagajnik je izjavil, da se bo tej želji ustreglo.

Kot zadnji se je oglasil k slučajnostim odbornik dr. Vidic, ki je govoril o splošnem položaju upokojencev, o brezuspešnem posredovanju za povišanje pokojnin in vračilu odtegljajev iz leta 1935. ter je izjavil, da je našega potrpljenja konec. Prečital je resolucijo, ki jo objavljamo na drugem mestu, in predlagal, da se ta resolucija sprejme in predloži vsem trem kraljevim namestnikom, ministrskemu predsedniku, ministru financ, slovenskima ministroma, ter predsedstvu senata in skupščine.

Občni zbor je resolucijo in predlog z velikim odobravanjem sprejel. Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je predsednik zaključil občni zbor pred 11. uro.

Resolucija

soglasno sklenjena na rednem letnem občnem zboru Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, dne 22. maja 1938.

Upokojenci dravske banovine, zbrani na rednem letnem občnem zboru Banovinskega društva državnih in samo-

upravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, ugotavljamo, da še vedno ni popravljena krivica, ki se nam je zgodila septembra meseca 1935. z vnovičnim znižanjem že itak skromnih in večkrat pristriženih pokojni. Prezrti smo tudi bili, ko so se oktobra 1937., četudi v neznamni meri, povišali pre-

Pristopajte

k društvenemu posmrtnemu skladu!

jemki aktivnim uradnikom, s katerimi smo vedno delili usodo vsakega znižanja prejemkov; pri prvem povišanju pa smo ostali mi ob strani.

Znižanje naših pokojnin se je utemeljevalo s slabim stanjem državnih financ in se nam je obetalo, da se nam bo krivica popravila, čim bodo to dopuščale državne finance.

Sedaj čitamo, da so državni dohodki v proračunskem letu 1937/38. presegli proračunske postavke za 1600 milijonov dinarjev, to je znesek, od katerega bi se mogel skromen del porabiti za povišanje naših nezadostnih pokojnin, pa bi še preostali izdatni zneski za druge potrebe državne skupnosti, „ki se jim mora zmerom dati prednost“. Toda nikdo se ne zgane, da bi nam pomagal, dasi je draginja od leta 1935. porasla vsaj za 50%.

Ob dvanajsti uri apeliramo na vse merodajne faktorje in jim kličemo: „Ne za-

pirajte oči pred našo bedo, temveč spomnite se danih obljub, uslišite naše prošnje in izpolnite naše zahteve:

1) Povišajte pokojnine in vrnite nam vsaj to, kar ste nam vzeli leta 1935., staroupokojenca pa izenačite z ostalimi pokojninami;

2) odpravite krivični kuluk za upokojence, ki časovno ni omejen, dasi je osebno delo, za katero tvori kuluk odškodnino ali odkupnino, časovno omejeno;

3) odpravite izredni prispevek k uslužbenskemu davku, ki je bil mišljen kot provizorij v hudi državni finančni krizi, pa je ostal tudi, ko so se državne finance izboljšale.

Naše zaupanje se ruši, ne dopustite, da bi izgubili vero v pravičnost, kar bi se moralo zgoditi, ako ostane tudi to pot naš klic — glas vpijočega v puščavi.

V Ljubljani, dne 22. maja 1938.

Ali Ljubljana in Maribor — ali Maribor z Ljubljano?

Jaz sem šel v Ljubljano in tam ostanem

„Naš Glas“ in „Upokojenec“ sta že večkrat poročala o nepotrebnosti dveh društev javnih upokojencev v Ljubljani od leta 1931., v Mariboru od leta 1933., kakor tudi o mnogih prizadevanjih za njuno združitve v **eno enotno društvo** za vso Slovenijo. Naslova teh društev sta strašno dolga. Napisati jih še moreš, izgovoriš težko. Ker pa mnogo povesta, ju navajamo:

„Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani“ in

„Društvo državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru“.

Jaz sem član ljubljanskega društva od njegove ustanovitve, član mariborskega društva pa sem bil samo prva štiri leta.

Društvo intervenira za vsakega člana brezplačno v vseh osebnih zadevah pri vseh centralnih oblastvih.

In še to bolj radi dragega mi krajevnega tovarištva in poznanstva. Torej pravoveren član sem bil samo prvega — recimo — res po poštem prepričanju. Pa saj veste, kako je včasih dobro, imeti več izkaznic ali, kakor pravijo, več „legitimacij“; v vsakem žepu eno! To je bil resnično moj prvi poskus z več izkazni-

cam, ki sem pa zanj vedel, da se ne more obnesti...

No, pa pustimo šalo! Mariborski tovariši — razen nekkih izjem — si vsa ta leta niso dali nič dopovedati. Razlogov, čemu je potrebno in tudi zadostno **eno enotno društvo upokojencev za Slovenijo** in da mariborsko malo ali nič ne pomeni, kratko in malo niso hoteli videti ne priznati. Vse do nedavna. Zdaj pa prihajajo baštisti, ki so dolga — lahko rečemo — popolnoma zgubljena leta najbolj vneto odklanjali Ljubljano, s spoznanjem in željo po pametni združitvi.

Ta preokret v prepričanju o naši pravi potrebi je razveseljivo dejstvo. Razlogi za smotrno združitve so splošno znani, da jih ni treba posebej naštevati, ne utemeljevati. Izvršitev združitve je ob dobri volji na obeh straneh čisto preprosta stvar: mariborsko društvo se naj preosnuje v podružnico ljubljanskega društva! To se da prav lahko izvesti z ustrežno spremembo pravil itd. Če ne prej, že ob prihodnjem Novem letu bomo lahko skupaj.

Ako pa bi Mariborčani odklonili znano tovariško ponudbo ljubljanskih sotrpinov za omogočitev uspešnega skupnega delovanja, potem bodo pač posamezniki še bolj prestopali v ljubljansko organizacijo in se lahko zgodi, da sčasoma ostane Mariborčanom samo še nekakšna uprava „samoupravnikov“, torej — prazen nič.

Prepričan sem, da ne škodujem skupnim koristim upokojencev, in upam, da ne dajem slabega zgleda in pohujšanja s tem, da sem sam šel v Ljubljano in tam tudi ostanem. Tako so storili že mnogi drugi tovariši iz Maribora. Vsi drugi naj sledijo za njimi, pa bo za vse bolj prav in boljše!

Andrej Žmavc.

Društvena kronika

Deveta odborova seja, dne 20. maja 1938.

Predsednik je pozdravil navzoče, ugotovil sklepčnost in pričel sejo.

Zagrebsko društvo je prijavilo udeležbo svojega podpredsednika, podpolkovnika Zvonimira Jambreca na našem občnem zboru. Predsednik poroča, da sta Jadranska plovitba na Sušaku in Dubrovačka plovitba v Dubrovniku sporočili našemu društvu, da odslej ni treba več vlagati prošnje za popust na ladjah, ker je odslej naprej priznan vsem državnim upokojencem 50% popust na ladjah teh društev, če se izkažejo z železniško legitimacijo. Rodbinskim članom pa se dovoljuje plačevanje kart; razred za razred.

Tajnik je prečital predlog koncepta za udanostni pozdrav Nj. Vel. kralju, ki se naj odpošlje z občnega zbora.

Nato se je odbor posvetoval o znižanju članarine. Ker se je v smislu odborovega sklepa črtalo 95 članov zaradi neplačevanja članarine in ker je umrlo 88 članov, nekaj pa jih je izstopilo zaradi nizke pokojnine, število članstva ne znaša več 3000 članov, temveč samo 2917. Zato predlaga tajnik, da se na občnem zboru glede te točke stavi naslednji predlog:

a) Občni zbor naroča upravnemu odboru, da zniža članarino mesečno od 3 na 2 din, čim doseže društvo 3000 plačujočih članov.

b) Občni zbor vzame na znanje in soglasno odobri pogoje, ki jih je stavil upravni odbor mariborskemu društvu in ki so bili objavljeni v lanskem majnikovi številki „Upokojenca“, modificirani pa v dopisu mariborskemu društvu dne 28. januarja 1938. Soglasno odobreno.

Odbornik inspektor Wester je predlagal, da bi se naredila prošnja na generalno direkcijo državnih železnic v Beogradu, naj bi se državnim upokojemcem in rodbinskim članom dovolila pravica do 50% popusta za neomejeno število voženj do 50 km, to so torej vožnje, ki se ne vštejejo v število letnih 24 potovanj. Kakor znano, je ministrstvo letos dovolilo tak popust samo za potovanja do 20 km. Po dobljenih informacijah bi bil ta korak priporočljiv in naj se poskusi doseči ta ugodnost. Predlog soglasno sprejet.

Blagajnik je prečital blagajniško poročilo, ki ga bo objavil na občnem zboru.

Poročilo se je odobrilo.

Poslovodja P. S. kapetan Fink je poročal o stanju posmrtnega sklada. Sprejetih je doslej 134 članov, dva sta med tem umrla, torej jih ostane 132. Glede sprejetja novih prijavljenih članov bo sklepal pododbor posmrtnega sklada na svoji posebni seji.

Prva odborova seja, ki je bila dne 27. maja 1938.

Predsednik je pozdravil navzoče, predvsem na novo v odbor izvoljena tovariša višjega stražnika Škerka Štefana in orožnika-narednika vodnika v p. g. Zoviča Ivana. Ugotovil je sklepčnost in prešel na prvo točko dnevnega reda: konstituiranje odbora.

Soglasno so bili izvoljeni: Za I. podpredsednika sodnik apelacijskega sodišča Jakob Antloga, za II. podpredsednika višji zdravstveni svetnik v dok. dr. Milan Papež, za tajnika ravnatelj zemljiške knjige v p. Anton Spendè, za blagajnika Disarniški ravnatelj v p. Ivan Abram, za tajnikovega namestnika železniški inspektor Albin Adlešič in za blagajnikovega namestnika pa šolski upravitelj v p. Matej Žgajnar. Izvoljenci so izvolitev sprejeli.

Predsednik je sporočil še pozdrave g. podpolkovnika Jambrecu, poslevodečega podpredsednika zagrebskega društva, ki se je udeležil našega občnega zбора.

G. Jambrec je sprožil tudi misel, da bi bilo potrebno, da pošljejo banovinska društva v pravem trenutku deputacijo v Beograd. Ker se to lahko nemudoma zgodi, predlaga predsednik, da odbor že danes sklene, da se pošlje deputacija pravočasno v Beograd in da mi to željo sporočimo zagrebskemu vodečemu društvu. Odbor soglasno sklene s prošnjo, da se udeležita deputacije predsednik dr. Vrtačnik in odbornik dr. Vidic. Ker se čuje, da vlada izdeluje nov uradniški zakon, predlaga dr. Vidic, da se storijo potrebni koraki, da pritegne vlada k izdelovanju novega uradniškega zakona tudi uradniške organizacije in organizacije upokojemcev, kakor se je to zgodilo pri izdelovanju novega invalidskega zakona, pri katerem so sodelovale tudi invalidske organizacije in dosegle lepe uspehe v prid svojim članom. Sprejeto.

Tajnik poroča, da je sporočilo splitsko društvo izpremembo svojega naslova, ki se odslej glasi: „Banovinsko udruženje državnih umirovljenikov primorske banovine u Splitu.“ Predsednik omenja, da se je to zgodilo v smislu sklepa delegatov na konferenci v Zagrebu, zato bodo tudi ostala društva v doglednem času izpremenila svoje naslove v banovinska društva.

Tajnik predlaga, da se naj seja do septembra vrše samo po potrebi, ne pa redno vsak drugi teden v mesecu, kakor je to bilo doslej. Če bo kakor seja v poletnih mesecih potrebna, bodo odborniki pravočasno obveščeni. Soglasno sprejeto.

Predsednik je zaključil sejo ob 6. uri zvečer.

Posmrtni sklad

Vsi člani, ki še niso prijaviili svojega pristopa k PS, se opozarjajo na izredne ugodnosti, ki jih nudi PS.

Že po preteku šestih mesecev po vplačilu enkratne pristopnine in šestmesečnih obrokov članarine po 10 din se izplača svojcem umrlega podpora v znesku 500 din, po enoletnem članstvu 1000 din itd., torej približno osemkrat toliko, kolikor je vplačal. Ta podpora se stopnjuje do zneska 2000 din. Podpore se pa lahko zvišajo, kakor hitro bo to dopuščalo stanje rezervnega fonda. O tem odločajo člani na občnih zborih. Čim več bo pristopilo članov, tem preje bo dana ta možnost.

V interesu vsakega člana je torej, da pristopi k posmrtnemu skladu našega društva, četudi je že drugod zavarovan. Dolžnost pa je tudi, da člani opozarjajo še neorganizirane upokojemce na naš posmrtni sklad, ki edini nima starostne omejitve za pristop.

Opozorjajte tudi aktivne nameščence(ke), da lahko pristopijo kot izredni člani z enakimi pravicami, predvsem tiste, ki stopijo v kratkem v pokoj.

Opozorilo

Člane prosimo, da redno plačujejo članarino. Kdor nima položnice, jo lahko kupi na vsakem pošttem uradu, opremiti pa jo mora s številko društvenega čekovnega računa, to je s številko 12131.

Posmrtni sklad ima svoj posebni čekovni račun, štev. 17678. Kdor torej nakaže **društveno članarino**, naj zapiše na tako kupljeno položnico štev. 12131, kdor pa nakaže **članarino za posmrtni sklad**, pa štev. 17678!

Važne tiskovine

Društvo ima na zalogi naslednje tiskovine z vsemi potrebnimi navodili:

1. Prošnje za odmero pokojnine;
2. prošnje za pogrebino;
3. prošnje za dvomesečno podporo;
4. navodila za pridobitev pokojnine in predujma nanjo. Kdaj zapade pokojnina? Splošna opozorila.

Te tiskovine stanejo po 1 din izvod.

Posvetovalnica – informacije

Upokojemci in njihova potovanja v inozemstvo

V zadnji številki „Upokojemca“ smo priobčili navodila finančnega ministristva o izplačevanju pokojnin in naknadna navodila za upokojemce, ki bivajo v zamejstvu manj nego dva meseca. Na koncu te notice smo pripomnili, da so ta navodila nekoliko nejasna in da bo treba k njim še posebnega komentarija.

V resnici se obračajo naši člani v velikem številu na naše društvo za pojasnila v tej stvari in zato hočemo danes objaviti nekaj komentarija k omenjenim navodilom.

Za dovoljenje za potovanje v inozemstvo morajo prositi samo **aktivni uradniki**. Ako hoče upokojenec potovati v inozemstvo za manj nego dva meseca, mu ni treba prositi za posebno dovoljenje za tako potovanje. Pač pa morajo upokojemci tako potovanje prijaviti blagajni, ki jim izplačuje pokojnine (računovodstvu dravske finančne direkcije, računovodstvu direkcije državnih železnic). Ako pa biva upokojenec dalje nego dva meseca v inozemstvu, izgubi pravico do preijemanja polnih pokojninskih prejemkov, ker se mu v tem primeru celokupni pokojninski prejemki zmanjšajo za 20%. Razen tega pa mora tak upokojenec prositi za dovoljenje za bivanje v inozemstvu in za uživanje pokojnine v inozemstvu. Tako prošnja je treba vložiti na ministristvo financ po blagajni, ki izplačuje pokojnine. Upokojemci, ki že bivajo v inozemstvu, pa morajo tudi prositi finančno ministristvo za dovoljenje bivanja in uživanja pokojnine v inozemstvu, in sicer morajo vložiti to prošnjo po jugoslovanskem konzulatu ali poslaništvu v dotični državi. Že čl. 5 navodila za izvrševanje § 157 zakona o uradnikih in § 163 zakona o državnem prometnem osebju, „Službeni list“ z dne 26. maja 1937. številka 282/42, določa, da se smejo upokojemci muditi manj kot dva meseca v inozemstvu s pravico do polnih pokojninskih prejemkov **največ enkrat na leto**. Ob vsakem nadaljnem

bivanju za manj kot dva meseca v istem letu jim gredo za 20% zmanjšani pokojninski prejemki.

Ministristvo financ je izdalo sedaj torej dodatno navodilo, da smejo upokojemci, če hočejo bivati v inozemstvu tudi manj nego dva meseca, potovati v inozemstvo **samo enkrat na leto** s pravico do polnih pokojninskih prejemkov. Po dobljenih informacijah pri finančni direkciji v Ljubljani se smatra, da je upokojenec **že pri prvem potovanju v inozemstvo konsumiral oba meseca bivanja v inozemstvu**, dasi je bival tam morda le deset ali štirinajst dni. Po tem bi se mu torej ob ponovnem potovanju in bivanju v inozemstvu že skrčila pokojnina za 20% za vse dni, ki bi jih pri ponovnem bivanju prebil v inozemstvu, četudi vsota vseh v inozemstvu prebitih dni na leto še ne znaša dva meseca.

Da bi se ne godile zlorabe bivanja v inozemstvu, zato je treba vsako potovanje v inozemstvo prijaviti izplačujoči blagajni, kakor je zgoraj omenjeno. To prijavo je treba poslati **par dni pred odhodom in po povratku zopet javiti dan, katerega se je dotičnik vrnil iz inozemstva. Te prijave so kolka proste.**

Ako pa hoče upokojenec bivati v inozemstvu več nego dva meseca, mora prositi ministristvo za finance potom dravske finančne direkcije (direkcije državnih železnic) za dovoljenje, da sme potovati v inozemstvo in tam uživati pokojninske prejemke.

Seveda mora vsak upokojenec imeti svoj potni list in dobiti potrebni vizum policijskega oblastva ali političnega oblastva in eventualno potrebni vizum dotične države, v katero potuje. Prošnja na politično oblastvo za vizum, za dovoljenje za bivanje v inozemstvu ter za uživanje pokojninskih prejemkov v inozemstvu, ki bi trajalo dalje nego dva meseca, je podvržena taksi, ki je predpisana v zakonu.

Dostavek uredništva. Nam se zdi informacija Dravske finančne direkcije, oziroma navodilo ministristva financ pretrdo in tudi nelogično. Ako

sme bivati upokojenec v inozemstvu dva meseca, ne da bi izgubil pravico do uživanja polnih pokojninskih prejemkov, in ako mora vsako potovanje in vsak povratek javiti izplačujoči blagajnici, zakaj ne bi, če že mora biti kontrola, ta kontrola služila v ta namen, da skupno bivanje upokojenca v inozemstvu ne preseže dveh mesecev. Neumevno nam je, da se smatra, da je upokojenec **že pri prvem bivanju** v inozemstvu, četudi je trajalo samo eden ali dva tedna, **že konsumiral** oba dovoljena meseca za bivanje v inozemstvu in da se mu pri **drugem bivanju v inozemstvu že zmanjšajo pokojninski prejemki za 20%**, dasi je vsega skupaj bival v inozemstvu morda samo mesec dni. Na vsak način bo treba, da se naše društvo obrne s posebno predstavko na ministrstvo financ, ter mu predoči trdoto teh določil, zlasti za obmejno Slovenijo, kjer biva toliko upokojencev, ki imajo svoje sorodnike ali morda celo svoja posestva v inozemstvu in katerim je naravnost potrebno večkratno bivanje v inozemstvu, dasi v celoti ne preseže dveh mesecev na leto. Edina olajšava je to, da kratko potovanje ne šteje za bivanje v inozemstvu, ako se dotičnik vrne že drugi dan, ker se dan odhoda in dan povratka ne računa. Nezdružljivo se nam zdi, da velja na eni strani načelo, da sme upokojenec bivati **dva meseca** v inozemstvu s pravico do polnih pokojninskih prejemkov, **da pa sme potovati v inozemstvo samo enkrat na leto**; na drugi strani pa velja določilo, da se upokojencu **že pri drugem potovanju v inozemstvo skriži pokojninski prejemki za 20%**, tudi če je bival obkraj le morda po teden dni v inozemstvu. Ti dve določili nista v skladu in bo treba na vsak način omiliti drugo določilo, da bo dovoljeno bivanje v inozemstvu do skupne dobe 2 mesecev na leto, tudi če upokojenec večkrat na leto potuje čez mejo.

Vstop v zrakoplovno službo

Na ponovna vprašanja, kaj je storiti, ako hoče kdo vstopiti v zrakoplovno službo in kje je kaka taka šola, odgovarjamo: Pomorska zrakoplovna podoficirska šola je v Divuljah, pošta Stari (Primorska banovina) — to je v bližini Splita. Konkurs za to šolo se razpiše vsako leto, po navadi v začetku meseca junija. Šola se začne 1. oktobra. Glavni pogoji so: starost 18 do 20 let, reflektant mora imeti najmanj štiri razrede osnovne šole in najmanj dve leti obrti (mehanic, železostugar, električar ali mizar), mora biti zdrav in mora opraviti sprejemni izpit. Glej Vojaški službeni list štev. 22, od 16. julija 1937.

Še o kuluku

Dne 5. junija t. l. je bila v Ljubljani v Trgovskem domu svečana seja kongresa za ceste v navzočnosti ministrskega predsednika, prometnega in gradbenega ministra. Na tej svečani seji je podal minister za gradnje daljši referat o stanju naših cest in o programu moderniziranja naših cest. Za gradbenim ministrom je podal referat in predložil resolucije inž. Dabič, uradnik ministrstva za gradnje. V njegovem referatu je bila zanimiva izjava, da se kuluk ni obnesel, da so bila določila glede kuluka prekomplificirana in okorna, ter da je treba, **da se kuluk sploh ukine**. Zato je pod 6. točko resolucij predlagal, da se izda nov zakon o uvedbi obvezne delovne službe, kakor

sta ga izdala že Nemčija, Poljska in Bolgarska, **ter da se dosedanje prisiljeno delo, tako imenovani „kuluk“ ukine in nadomesti s posebnimi dokladami**. V tem primeru bi seveda morali odpasti tudi odbitki državnim in samoupravnim nameščencem in upokojencem kot odškodnina ali odkupnina za osebno delo na nedržavnih cestah, ker bi ne imelo nobenega smisla in nobene podlage, ako bi se kuluk vobče v celoti ukinil in ako bi morali vsi državljani plačevati za ceste v obliki posebnih doklad.

Upanje je torej, da bo naš vztrajni boj in naša borba zoper plačevanje kuluka končno vendarle imel uspeh in da ne bomo samo mi dolžni plačevati odkupnino za nekaj, kar vobče ne obstoja.

Težko bi bilo, da bi bili mi sami prodrli s svojimi pritožbami in željami. Dosegli pa bomo svoj cilj sedaj na ta način, da se je vlada sama prepričala, da kuluk ni več sodoben, da ga je treba torej **ukiniti**, v istem smislu pa je tudi treba odpraviti odkupnino za kuluk, ki so jo morali plačevati doslej državni in samoupravni nameščenci in upokojenci.

Pri tej priliki smo inž. Dabiču izročili spomenico, v kateri smo pojasnili svoje že znano stališče o kuluku in opozorili, da se pri ukinitvi kuluka ne pozabi na ukinitvev odbitkov od plač uradnikov in upokojencev na račun nesrečnega in odlozega kuluka.

Razgled

Nekaj odgovora

V naši 4. številki z dne 28. aprila t. l. smo v rubriki „Razgled“ pod naslovom „Potrebe naših železničarjev“ priobčili izvleček govora ministra dr. Kreka, ki ga je govoril na sestanku železničarjev v Mariboru, dne 10. aprila t. l. Posneli smo dotične besede po poročilu v „Slovencu“, ker sami nismo bili navzoči na dotičnem sestanku. Mi torej ne moremo odgovarjati za vsebino dotičnega poročila in ga tudi nismo smeli izpremeniti, temveč smo hoteli samo obvestiti naše tovariše železničarje o vsebini ministrovega govora, ker smo pač domnevali, da ne dobi vsak dnevnika v roke. Na to svoje poročilo pa smo prejeli naslednji „ljubeznjivi“ dopis: „Popravek Upokojenca od 28. aprila 1938.

O izvajanjih g. ministra Kreka, da je prometni minister dobil pooblastilo za novelo k zakonu, ki bo uredil železničarska vprašanja. Imenovana je že komisija, ki dela na tej noveli.

V letošnjem finančnem zakonu je začasno vprašanje starih in kronskih upokojencev, ki se prevedejo na dinarske upokojence.

Naj bi uredništvo se prej kaj prepričalo o celi stvari, ali je dotično poročilo vredno in resnično, potem ga naj objavi. Ljubljana, 6. 6. 1938.

Kronski upokojenci.“

Tako ljubeznivost smo torej prejeli izza plota od nekoga, pa spušča jezo na nas, ki smo o tem obvestili naše tovariše železničarje. Mislimo, da je nepotrebno razmotrivanje, na kateri strani je „neumnost“, ker si bodo naši člani in čitatelji sami ustvarili pravilno sodbo. Vedeli pa bodo tudi, na kateri strani je neotesanost, rovtarstvo in zaplotništvo. Mnenja

smo, da za svoje pošteno delo ne zaslužimo takih očitkov in napadov in pričakujemo, da se ne bodo ponavljali, ker bi bili primorani, da tudi mi zgrabimo za isto orožje in damo primeren odgovor.

Ne da bi takemu anonimnemu dopisu pripisovali bogve kako važnost in pomen, smo vendar priobčili „dopis“ v zabavo našim članom in z namenom, da vidijo, kakih neslanosti se moramo otepati in kako skušajo nekateri svojo nevoljo otresati na nedolžen list. Malo več strpljivosti in obzirnosti bi bilo vendar treba, dasi verujemo, da marsikom ob sedanjih razmerah in zaradi preziranja vseh naših klicev za pomoč gine potrpežljivost.

Popravek

V „Tajnikovem poročilu“ za letošnji redni občni zbor v majnikovi številki „Upokojenca“ je tiskovni škrat povzročil dvoje napak:

1. Na drugi strani v odstavku 4. KULUK v 4. odstavku, ki se začne: dravska banovina je odpravila osebno delo na **državnih cestah**... se mora glasiti: na **nedržavnih cestah**, kar je dovolj jasno razvideti iz celega poročila o kuluku.

2. Na tretji strani v drugem stolpcu zgoraj pod

c) **Staroupokojenci, ki nimajo 30 let**... se mora glasiti zadnji stavek prvega odstavka namesto: ... pa prejemajo vseeno draginjsko doklado, toda znižano za 20%, pravilno: ... pa prejemajo vseeno osebno doklado, toda znižano za 25%.

Vsak zavedni član našega društva naj smatra za svojo dolžnost, da pridobi društvu še enega člana!

Glasilno banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Predstavnik dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendè. — Tisk J. Blaznika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavnik L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.